

BULLETIN

Svensk förening för Beroendemedicin

www.svenskberoendemedicin.se

Nummer 2,5 | AUG 2016 | Årgång 27

**DETTA NUMMER UTKOMMER ENDAST
ELEKTRONISKT**

- 6 Salvia divinorum
- 2 Manipulera alkoholås?
- 3 Syntetiska cannabino-ider
- 2 Tramadol-smuggling
- 3 Vi hänger inte med

Spelberoende

Du har väl inte glömt att anmäla dig till vår augustikonferens som i år handlar om det högaktuella ämnet **spelberoende**! Vår internationelle forskare i år är Jeffrey Derevensky - en av de stora i världen. Program hittar du på sidan 5.

Du anmäler dig på vår hemsida. VÄLKOMMEN!

Årets föreningsmöte

Boka in den 1 december kl 19.00.

Vi ses på Riddargatan 1 i Stockholm.

Förutom vanliga årsmötet blir det aktuell information och lite tilltugg till den andliga spisen.

HAR DU INTE FÅTT något mail från Svensk förening för Beroendemedicin under 2016

— då har vi inte din aktuella mailadress!!!

Maila den till bengt.sternebring@svenskberoendemedicin.se

Fortfarande möjlighet att nominera kandidat till årets MediaDiplom

Skicka förslag och kort motivering till bengt.sternebring@svenskberoendemedicin.se

Sista dag är den 25 augusti.

Om cannabis

"Sverige behöver göra upp med sin drogpolitiska historia som bygger mer på ideologi än på fakta"

Ulf Ellervik, professor i bioorganisk kemi

Styrelsen 2016

Ordförande

Åsa Magnusson
Stockholm

Vice ordförande

Joar Guterstam
Stockholm

Facklig sekreterare

Bengt Sternebring
Malmö

Vetensk. sekreterare

Anders Håkansson
Malmö

Kassör

Gulber Asanovska
Malmö

Överiga ledamöter

Jörgen Engel
Göteborg

Sven Andréasson
Stockholm

Liliana Caprioli
Stockholm

Hanne Tønnesen
Malmö

Karin Stolare
Uppsala

Suppleanter

Martin Olsson
Lund

Sven Wåhlin
Stockholm

Cathrine Rönnbäck
Göteborg

Redaktör: Bengt Sternebring
bengt.sternebring@svenskberoendemedicin.se

Ansv. utgivare: Åsa Magnusson
Tryckeri: Tryckfolket, Malmö

Årets sponsorer

*Gilead Sciences
Nordic Drugs
Abcur/AlCo
Indivior
Actavis*

Lösenord 2016

På vår hemsida kommer du under året att hitta dokument som är avsedda enbart för medlemmar. Du avkrävs ett lösenord och detta är under 2016

bulle161

Tidskriften BULLETTIN är inte kodad

Kan man manipulera ett alkoholås?

Det ska inte gå att starta bilen om man har en högre andel alkohol i blodet än gränsvärdet (0,2 promille). Det går inte att utesluta att det förekommer manipulation av låset.

Transportstyrelsen får in loggar där man kan se varje blås vid start och under färd och åtgärder vidtas om värdena överskrider eller det finns misstanke om manipulation.

Detta säger alkoholåsordnaren vid Transportstyrelsen (Pär-Ola Skarviken).

Tilläggs kan att en dessvärre enkel manipulation är att låta någon annan blåsa före start.

Vid misstanke om manipulation ska anmälan göras till Transportstyrelsen.

Inte bara den som dricker alkohol drabbas

I en tidigare publicerad studie (STAD) framgår att en miljon svenskar påverkas negativt av att någon närstående dricker alkohol. I år redovisas en replikering av studien men nu omfattande de nordiska länderna plus Skottland.

Störst alkoholkonsumtion finns i Skottland, Finland och Danmark.

Ser man till rapporterade obehag från familj och närstående var problemen störst i Finland och Island (28 procent), härfter kom Norge (24), Danmark (19), Sverige (17) och Skottland (14). Sålunda lite förvånande att de negativa konsekvenserna inte följde volymen av alkoholkonsumtionen.

Forskarna drar inga direkta slutsatser utan vill analysera vidare, men en orsak kan vara monopolförsäljningen, som inte finns i Skottland och Danmark. Det fanns också skillnader inte bara länder emellan utan även beträffande ålder och kön. Kvinnor och unga påverkades mest negativt i alla länder.

Professor Robin Room från Melbourne har meddelat att WHO tänker göra studier med samma frågeställning i ett 40-tal olika länder.

Substance Abuse: Research and Treatment 2015;9(S2)

"Vetenskap ska användas för att lösa problem i det praktiska livet"

Auguste Comte (1798-1852)

Myth of the month:

A drink a day keeps the doctor away.

Se www.whocc.se

En nestor har lämnat in

Psykatrikern Ture Arvidsson, Lidingö, har gått bort vid 93 års ålder. Han blev välkänd genom sitt intresse för hypnos som behandlingsform för olika problem, däribland beroendetillstånd.

Han var en mångårig och aktad medlem av vår förening. Vi minns denne färgstarke man med saknad.

Smugglingen av Tramadol ökar

Stockholmstullen rapporterar att insmugglingen till Sverige av Tramadol har under senare år ökat kraftigt. Under 2014 beslagtogs 200 000 tabletter med antalet för 2015 hade ökat till 300 000. Avsändarländer för smuglingen är framför allt Thailand, Irak och Syrien.

Kanada legaliserar marijuana

Den kanadensiska regeringen lägger fram ett förslag att marijuana ska legaliseras för rekreativ bruk från 2017.

Bakgrunden är att över en miljon kanadensare röker marijuana idag. Kanada har 35 miljoner invånare.

Protokoll

från styrelsemöten och det årliga föreningsmötet hittar du på vår hemsida så snart de är justerade.

Adressändring

Du glömmer väl inte att meddela föreningen när Du byter adress?

bengt.sternebring@svenskberoendemedicin.se

Kommer tidningen i retur till oss avregistreras du automatiskt som medlem!

Konferenstipsen

Hittar du numera på vår hemsida:
www.svenskberoendemedicin.se

Alltid uppdaterade!

Syntetiska cannabinoider i olika tappning

Det finns många varianter på syntetiska cannabinoider som efterliknar effekten av THC. Den ursprungliga syntetiska cannabinoiden upptäcktes av den amerikanske farmakologiske forskaren John W Huffman, som också namngav den nya drogen med sina egna initialer JWH med den 18:e varianten, d.v.s. JWH 018, som är den kemiska substans som illegala fabriker sedan tog till sig via de publicerade vetenskapliga artiklarna från 1950-talet och framåt.

Den drog som framställdes fick beteckningen spice. Längre visste man inte vad det var som gav den psykiska effekten av spice. Laboratorier runt om i världen letade efter något i kryddväxtblandningen tills ett tyskt laboratorium fick fram den aktiva substansen, JWH 018 som lösts upp i aceton (avdunstate snabbt), sprutades på torkade kryddväxter och voilà – den synnerligen farliga drogen spice såg dagens ljus.

Den första nationen som narkotikaklassade JWH 018 (spice) var Österrike 2008, Sverige kom snabbt efter i september 2009 medan det skulle dröja tre år innan USA klassade drogen.

Det förekommer åtskilliga varianter av JWH 018 som finns i spiceliknande droger. Enligt Forensiskt Centrum i Linköping krävs ett tämligen avancerat laboratorium för att framställa JWH 018 och man tror idag att det är framför allt från Kina (möjligt även några andra länder i Asien) som drogen kommer.

Den vanligaste varianten och beteckningen på JWH 018 är spice, som rapporterats med förödande konsekvenser. Nyligen har englandspolisen rapporterat om en variant som kallas annihilation som efter intag hos en handfull unga män hos dessa lett till ett komatöst tillstånd (inga dödsfall beskrivna som för spice).

Problemet med nättdroger är att styrkan på den aktiva substansen inte är känd. Kunden köper verkligen "grisen i säcken" – det kan vara allt från potatismjöl till dödande drog. Farligheten hos spice (risken att dö efter intag är uppenbar) har gjort att den används allt mindre.

Olika typer, olika styrkor av de syntetiska cannabinoiderna har olika namn: spice, annihilation, ecess, Amsterdam Gold, Mary Joy, Devil's weed för att nämna några.

I nästa nummer av Bulletin av den andra gruppen inom NPS (New Psychoactive Substances): katinonerna.

Många dollar till alkoholforskningen i USA

NIAAA (National Institute on Alcohol and Alcoholism) delar ut stora summor årligen till amerikansk alkoholforskning. NIAAA har stött alkoholforskning sedan 1970. Enligt organisationen stödjer man ungefär 90 procent av all forskning inom fältet med huvudfokus på

- Genetik
- Behandling
- Nya läkemedel

Men andra områden får också sin beskärda del som fetalt alkoholsyndrom, alkohols påverkan på hjärnan och andra organ, vem blir alkoholberoende, nya behandlingstekniker, strategier för att minska alkoholrelaterade problem.

Sprutbytesmottagningar – i Sverige hänger vi inte med

WHO fastslår redan 2004 att sprutbytesprogram kraftfullt och kostnadseffektivt reducerar spridningen av HIV och gör så utan bevis på att injektionsmissbruket ökar på varken individuell eller samhällelig nivå. AMA (American Medical Association) har sedan 2000 eftertryckligen stött sprutbytesverksamhet kombinerad med rådgivning.

Det första sprutbytesprogrammet startade i Amsterdam 1983 för att förhindra spridning av hepatit B och HIV, d.v.s. samma anledning som vi idag har sprutbytesmottagningar i praktiskt taget alla Europeiska länder, men också i en mångfald andra länderna i världen.

Det får nog anses anmärkningsvärt att vi i Sverige än så länge inte har mer än 6 sprutbytesmottagningar: Lund och Malmö har funnits sedan decennier medan Helsingborg, Kalmar, Stockholm och Kristianstad öppnat sina mottagningar under senare år. Några är på väg att öppna.

Svaga resultat för det motiverande samtalet (MI)

Cochranegruppen för droger och alkohol har gått igenom effekten av behandlingsmodellen MI (motiverande samtal/Motivational Interviewing) när det gäller att förhindra eller behandla alkoholrelaterad problematik hos unga vuxna. Man fann i vissa studier liten signifikans, men effektstorleken i dessa var alltför liten för att kunna tolkas på ett relevant sätt. Gruppens slutomdöme är att evidenskvaliteten är sådan att man inte kan rekommendera behandlingsmodellen för denna patientgrupp.

Foxcroft DR, et al. Cochrane Drugs and Alcohol Group, July 18, 2016.

BULLETTINER

Nykterheten på sjön blir

bättre för varje år (än så länge). Detta menar såväl sjöpolisen som kustbevakningen. Dock måste tillstås att mörkertalet kan vara stort, trots de många tusen alkotesterna som görs varje år.

Stora bekymmer i Storbritannien

med den starka varianten av ecstasy PMMA. Denna drog ger svåra intoxikationer som även lett till döden. Pillret kallas bl.a. för MasterCard-ecstasy beroende på att det har formen av MasterCard-loggan. Det finns flera varianter av PMMA, en vanlig är ett triangulärt piller med ett stålmannen-S ingravert.

Analgetikamissbruket har skördat ännu en kändis. Sångaren Prince dog efter en överdos av fentanyl, som han doserade efter eget bevåg. I USA dör fler människor till följd av överdoser av receptbelagda läkemedel än av sammanlagda överdoser av heroin och kokain.

Det finns forskning som gör gällande att psilocybesvampen (i missbrukssammanhang går den under namnet Magic mushroom-psykedeliska egenskaper) kan vara ett behandlingsalternativ vid depression. Psilocybin påverkar serotoninreceptorerna i hjärnan. Human- och djurstudier visar på samma effekt som andra behandlingar. *The Lancet Psychiatry*, 2016; 3 (5): 481 DOI:10.1016/S2215-0366(15)00576-3

I en studie omfattande över 100 000 barn och tonåringar visade det sig att ADHD-behandling med metylfenidat ökar risken något för arrytmi en kort tid efter behandlingsstarten. Ett noggrant genomfört hjärtstatus (framför allt genombloodningen) rekommenderas före insättandet av metylfenidat. *BMJ*, 2016; i2550 DOI:10.1136/bmj.i2550

Ingen förändring av alkoholkonsumtionen i Sverige. CAN har publicerat 2015 års konsumtion som visar sig vara nästan lika som 2014. Det betyder att vi under 2015 drack 9,2 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre (2014 var det 9,3 liter). Jämfört med för 10 år sedan har konsumtionen minskat med 11 procent.

MHF (Motormännens HelykterhetsFörbund) beklagar

att det blivit allt färre nykterhetskontroller i trafiken. Polisen bekräftar detta. Enligt MHF dör 60 personer årligen i trafiken till följd av alkohol-drog-påverkad förare.

Till Maria Ungdom kommer varje dag 1-2 ensamkommande flyktingbarn på grund av missbruk. Det har skett en rejäl ökning under senaste året. Från Malmö och Göteborg kommer samma uppgifter. Många har ett tungt missbruk med opiater och heroin och missbruket har i flera fall börjat redan i hemlandet.

ADDIS diagnosinstrument kommer att digitaliseras så att all pappershantering försvinner. Systemet finns med i Socialstyrelsens riktlinjer men kan synas onödigt inom beroendevården där vi har andra rutiner för att ställa diagnos. Lägg därtill att varje användarlicens kostar årligen 7 000 kronor.

Köpenhamnspolisen gjorde i juni en stor razzia mot Pusher Street i Christiania och rev ner 30 försäljningsbodar som tillhandahöll cannabis. Lite äggkastning var enda motståndet eftersom många christianiter är rätt trötta på att försäljningen inom området hanteras av den organiserade kriminaliteten i Köpenhamn. Men icke förty — några timmar senare var nya bodar på plats för att natten därpå rivas av energisk polis, o.s.v. Polisen har sedan 2012 en egen insatsstyrka, Task Force Pusherstreet, som inom och utanför området bekämpar den illegala marknaden, som enligt polisen årligen omsätter cirka 1 miljard danska kronor. Sedan 2004 är det olagligt att i Danmark inneha cannabis.

26-årig studentska blåste noll promille efter sin åttonde

shot ...men det var inte så märkligt, drinkarna bestod av apelsinjuice med kryddstark blandning av kajennpeppar, ingefära och oregano. I USA har det sedan ett par år blivit trendigt med spritfria aktiviteter. Det började i Los Angeles men har spritt sig till flera storstäder: helyktra rave-parties, alkoholfria barer, alkoholfria middagar och dansparties. En "alkoholfri" app blev så populär att den kraschade och fick stängas ner för ett tag.

Behandling av tobaksberoende hos psykiskt sjuka

Inga neuropsykiatriska problem med att behandla tobaksberoende med vareniclin, bupropion och nikotinplåster

Eftersom det rått tvivel om neuropsykiatrisk påverkan på redan psykiskt sjuka vid behandling av tobaksberoende med medicinerna vareniclin, bupropion och även nikotinplåster har en stor studie i 16 länder genomförts. Resultatet var entydigt: ingen signifikant ökning av neuropsykiatrisk problematik efter användandet av dessa medel.

Undersökningen är publicerad i *The Lancet* 2016 (Anthenelli R, et al). Det är en randomiserad dubbel-blind trippel-dummy placebokontrollerad studie som omfattar 140 centra. Den primära end-point var mätning av moderat till svår neuropsykiatrisk biverkan.

När det gällde att avstå från fortsatt tobaksrökning var Varnicline effektivare än placebo, nikotinplåster och bupropion och bupropion och nikotinplåster var effektivare än placebo.

Svensk alkoholkonsumtion 2015 i procent

Systembolaget	62
Egen laglig införsel	15
Restauranger	11
Folköl (livsmedelsaff.)	5
Olaglig/smuggling	5
Internethandel	1

Avlivade myter om alkohol

Man blir inte mindre berusad av öl än andra typer av alkohol. Det går inte att påverka metabolismen, d.v.s. springa, svettas... Finns ett engelskt uttryck som är avslöjande: "give a drunk a cup of coffee and all you have is a wide-awake drunk." Att äta en rejäl måltid före alkoholfesten gör inte att berusningsgraden minskar. En full mage fördröjer absorptionen, förhindrar den inte. Att äta rejält kan dock lindra hangover-symtomen jämfört med alkoholintag på fastande mage – men berusningen minskar inte.

INBJUDAN årets augustikonferens i Göteborg

Svensk förening för Beroendemedicin

Tärningen är kastad! SPELBEROENDE

Svensk förening för Beroendemedicin anordnar en endagarskonferens om spelberoende men också med en överblick över beroende som inte är substansrelaterad. Föreläsare och paneldeltagare är ledande nationell och internationell expertis inom kunskapsområdet.

Föreläsare är

– Jeffrey Derevensky

Dr. Derevensky, is a Professor in School/Applied Child Psychology and Professor, Department of Psychiatry at McGill University, is Co-Director of the International Centre for Youth Gambling problems and High-Risk Behaviors, and holds multiple adjunct appointments at several universities. He is an internationally recognized scholar in the area of adolescent risky behaviours and gambling. He has been the author or co-author of three books, over 40 book chapters, in excess of 100 peer-reviewed scientific papers, and has been the keynote speaker and has presented over 200 presentations at national and international conferences.

– Frida Fröberg

Frida Fröberg är legitimerad psykolog och har arbetat med ungdomar med beroende, framför allt spelproblem. År 2015 doktorerade hon vid Karolinska Institutet med en unik avhandling om ungas spelproblem. Avhandlingen belyser spel om pengar bland unga i Sverige, ur olika aspekter. Hon arbetar nu som utredare på Folkhälsomyndigheten.

– Anders Håkansson

Anders Håkansson är läkare, docent och universitetslektor i beroendemedicin vid Lunds universitet. Han är enhetschef för Beroendecentrum Klinisk forskningsenhet i Malmö och leder forskargruppen i beroendemedicin vid Vetenskapscentrum för klinisk psykiatri och Lunds universitet. Anders forskning har en bred inriktning mot alkohol-, narkotika- och spelberoende med fokus på preventiva åtgärder för att förhindra spelberoende.

Program 26 augusti

Moderator: Åsa Magnusson

09.00 – 10.00 VÄLKOMMEN, REGISTRERING

FÖRENINGENS STIPENDIE-PRISUTDELNING

10.00 – 10.30 JÖRGEN ENGEL-STIPENDIE
Utdelning och kort presentation av årets pristagare

10.30 - 11.00 NORDIC DRUGS
STORA PRIS

Utdelning och kort presentation av årets pristagare

Moderator: Anders Håkansson

SPELBEROENDE

11.00 - 11.15 ANDERS HÅKANSSON
Introduktion

11.15 – 12.30 JEFFREY DEREVENSKY
Gambling disorder in adults and adolescents: today — where do we go from here?

12.30 – 13.30 LUNCH

13.30 – 14.15 FRIDA FRÖBERG
Problemspelande bland unga kvinnor och män i Sverige

14.15 – 15.00 ANDERS HÅKANSSON
Evidensbaserad behandling av spelberoende
Vilka metoder fungerar?

15.00 – 15.30 KAFFEPAUS

15.30 – 16.15 ANDERS HÅKANSSON
Vad kan man bli beroende av egentligen?
Vetenskapligt stöd för spelberoende och potentiella beteendebberoenden

Seminariedag: **26 augusti 2016 i Göteborg**

Plats: **Wallenbergs konferenscentrum, Medicinaregatan 20A.**

Tid: **09.00 - 16.30**

Kostnad (inklusive förmiddags- och eftermiddagskaffe/frukt och lunch):

Medlemmar i Svensk förening för Beroendemedicin: 500 SEK

Medlemmar i Svensk Psykiatrisk Förening: 500 SEK

Övriga: 750 SEK

Anmäl dig direkt via vår hemsida

www.svenskberoendemedicin.se

Du får faktura på avgiften.

Alkoholrelaterad dödlighet sjunker i Skottland

Under 1990-talet in på tidigt 2000-tal var det en kraftfull ökning av alkoholrelaterad död i Skottland. Trenden har nu lyckligtvis vänt och forskarna har börjat undersöka orsakerna för att i framtiden förstå mekanismerna.

Myndigheternas åtgärder som leder till minskad dödlighet är begränsad tillgänglighet medan ökade inkomster alternativt sänkta priser på alkohol har motsatt effekt. Forskargruppen menar att det är önskvärt att politiskt styra genom kontrollerande åtgärder för att förhindra ännu en uppgång i den alkoholrelaterade dödligheten.

McCarney G, et al. Public Health, DOI:10.1016/j.puhe.2015.12.012, published online 24 Feb 2016

CAN har kartlagt Kalmar län

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har på uppdrag av Länsstyrelsen i Kalmar län kartlagt hur konsumtionen av alkohol, narkotika och tobak ser ut i ett antal av länets kommuner. Genom att också titta på skadeutvecklingen och dödstal kan man dra slutsatser om vilka delar av det förebyggande arbetet som behöver utvecklas.

Resultaten av kartläggningen visar att Kalmar län ligger på ungefär samma nivåer som riket när det alkoholkonsumtion, både bland unga och vuxna. Narkotikasituationen ser något bättre ut i Kalmar län än i riket. Rökning och skador orsakade av rökning är mer utbrett i Kalmar län än i riket, men andelen dagligrökare sjunker både i länet och riket. Men det finns systematiska skillnader mellan kommunerna i Kalmar län både när det gäller användning av alkohol, narkotika och tobak, relaterade skador och utvecklingen över tid.

www.can.se

Salvia divinorum En hallucinogen örtväxt som skapar problem

Den mexikanska örten Salvia divinorum har blivit ett missbruksproblem i USA, men det finns också fall beskrivna i Sverige. Det är den aktiva substansen Salvinorin A, som är en kappaopiatreceptoragonist, vilken skapar de framför allt visuella hallucinatoriska upplevelsorna liknande LSDs. Salvinorin A har en additiv effekt på neurotransmittorn dopamin. De psykoaktiva mekanismerna identifierades på 1990-talet.

Salvia divinorum är en gammal växt som har sitt ursprung i Mexico och har i århundraden varit en del i Mazatec-indianernas liv. Den användes i religiösa sammanhang och som medicin. Idag har örten blivit populär i ungdomskretsar som en rekreationsdrog, men är uppenbarligen ingen riktig "hit" emedan hälften av alla som provat Salvia divinorum inte fortsätter (enligt en amerikansk undersökning). Det är de som är före detta LSD-användare som fortsätter med Salvia divinorum. Idag odlas Salvia divinorum även i USA och kanske även annorstädes.

Snabb effekt utan beroende(?)

Salvia divinorum intas på lite olika sätt, genom rökning (vattenpipa föredras) eller tuggande av bladen (endast saften sväljes). Effekten vid rökning kommer efter 2 minuter och varar i en halvtimme. Vid tuggandet tar det lite längre tid.

Den hallucinatoriska upplevelsen är främst av visuell, drömlig art, men kan också ge en verklighetsflykt, vilken kan upplevas som mycket skrämmande och är den allvarigaste biverkan. Upplevelsen kallas för "spatio-temporal dislocation". Den påverkade individen känner sig transporterad till olika tider och platser på en och samma gång utan att kunna styra sina känslor. Hos känsliga personer kan denna upplevelse leda till allvarliga psykotiska tillstånd. Denna biverkan är sannolikt dosberoende.

Salvia divinorum anses nu vara den mest potenta naturliga hallucinogenen. Den är inte särskilt toxisk i sig ity inga överdoseringsfall finns rapporterade. Beroendepotentialen anses låg, men de få forskningsrapporter som finns framhåller att vi inte har någon kunskap om långtidseffekter.

Det finns biverkningar

Även om Salvia divinorum anses som en ur medicinsk synvinkel mindre allvarlig drog som inte är narkotikaklassad finns biverkningar. DEA (Drug Enforcement Administration, USA) har listat Salvia divinorum under gruppen "drugs of concern", d.v.s. det är inte riskfritt att använda den. Efter att en tonåring begick självmord 2007 så har man i staten Delaware ur legal synvinkel börjat hålla ögonen på Salvia divinorum.

De vanligaste negativa effekterna efter intag av Salvia divinorum är koordinationsproblem, koncentrationssvårigheter, sluddrigt tal, lätt förvirring med minnesförlust och svettningar. Och i en del fall spatio-temporal dislocation.

Sammanställt med material från 2016.

Adressändring

Du glömmer väl inte att meddela föreningen när Du byter adress?
Maila till

bengt.sternebring@svenskbberoendemedicin.se